

CORONAVIRUS COVID-19

ACİL DURUM EYLEM PLANI

Yayınlanma Tarihi : 26.03.2020

REVİZE:01

MART 2020 EK DÜZENLEME

Hazırlayanlar

***Dr. Züleyha OĞUZ
İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI***

***Dr. Naci YILDIZ
İŞ YERİ HEKİMİ***

ACİL DURUMLARIN BELİRLENMESİ

Tüm Dünya'yı ve ülkemizi etkilemekte olan yeni tip Corona Virüs Covid-19 enfeksiyonları nedeniyle alınması gerekli olan tedbirlerle ilgili Acil Durum Eylem Planı ekte bulunmaktadır.

Planda bulunan Seviye Kavramı Covid-19 virüs enfeksiyonlarının yaygınlık kriterlerini belirlemektedir. Ülkemizdeki bulunduğumuz tarih itibarıyla Seviye 3-4 bandında gözlenmiştir.(Tablo-1)

Planımızda bulunan uyarı ve önlemler Birey (Gerçek kişi/Çalışan) ve Kurumlar (Tüzel Kişi/İşveren) tarafından uyulması öngörülen asgari şartları içermektedir.

Bu şartlar dışında istenmeyen yaygınlık halinin ülkemizde oluşması durumunda daha ileri tedbirler alınması gerekebilir. Bunlarla ilgili tedbirler planın 2. Tablosunda (Tablo 2- Seviye 5) bulunmaktadır. Mevcut acil durumlar güncellenmiş, salgın hastalık (Pandemi) olarak acil durumlar listesine eklenmiştir.

Tüm gelişmeler ışığında burada zikredilmemiş tedbir ve öneriler ülkemiz Tıbbi Otoriteleri tarafından yayınlanmaktadır. Böyle bir durumda elbette resmi öneriler dikkate alınmalıdır.

Müdürlüğümüzde belirlenen acil durumlar;

- Yangın
- Patlama
- İlk yardım ve tahliye gerektirecek olay ve kazalar
- Doğal afetler (deprem ve sel vb.)
- Gıda zehirlenmesi
- Sabotaj
- Salgın hastalık (Pandemi)

S1	Seviye 1: BİLİNÇ Türkiye’de belgelenmiş bir bulaşma vakası bulunmaması
S2	Seviye 2: İKAZ Türkiye’de belgelenmiş bir vakanın bulunması şüphesi
S3	Seviye 3: CİDDİ Türkiye’de sınırlı bir bölgede belgelenmiş vaka bulunması
S4	Seviye 4: ŞİDDETLİ Türkiye’de yaygın bir şekilde insana yayılma olması
S5	Seviye 5: KRİTİK Virüsün hızlı bir şekilde yayılarak Türkiye’nin her noktasında vakanın görülmesi

TABLO 1

CORONA VİRÜS (COVID-19) SALGININDAN KORUNMAK İÇİN ACİL DURUM EYLEM PLANI		
Seviye	<u>BİREYSEL</u> / <u>KURUMSAL</u> <u>TEDBİRLE</u> <u>R</u> B/K	<u>DÜZELTİCİ / ÖNLEYİCİ FAALİYETLER</u>
S1	K	Temel el hijyeni eğitimleri, afiş bilgilendirmelerinin verilmesi sağlanmalıdır.
S1	K	Coronavirüs semptomları üzerine Afişler, eğitimler verilmelidir.
S1	K	El hijyeni , Maske vb ürünlerinin tedariki sağlanmalıdır. Belirlenen noktalara, duvara monte el dezenfektanlarının yerleştirilmesi ve kullanımı sağlanmalıdır.
S1	K	Eğer öksüren, ateşi olan ve nefes almakta zorlanan bir personel varsa, cerrahi maske taktırılarak en yakın sağlık kuruluşuna gönderilmelidir.
S1	K	Ülkedeki hastalık durumu, Acil Durum Komitesi tarafından, sağlık kurumlarından öğrenilerek, gerekli bilgilerin üst yönetim ve tüm birimlerle paylaşılması sağlanacaktır.
S1	B	El hijyenine önem verilmelidir. Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol içerikli el antiseptiği kullanılmalıdır.
S1	B/K	Tüm odalarda ve çalışanlarda, 70 derecenin üstünde el temizleme amacıyla kullanılan solüsyonlar olmalıdır.
S1	B	El sıkışmak ve tokalaşmak, öpüşmek yasaklanmıştır.
S1	B	Kirli ellerle ağız, burun ve gözlere dokunulmamalıdır.
S1	B	Öksürme veya hapşırma sırasında ağız ve burun tek kullanımlık mendille kapatılmalı, mendil yoksa dirseğin iç kısmı kullanılmalıdır.
S1	B	Olabildiğince kalabalık ortamlardan uzak durulmalıdır.
S1	B/K	İş yerleri başta olmak üzere kapalı alanlar sık sık havalandırılmalıdır.
S1	B/K	Bağışıklık sistemini güçlendirmek için dengeli ve sağlıklı beslenilmelidir. Gıdalar tüketilmeden önce iyice yıkanmalıdır.

S1	B	İzmariti çöpe , kağıt mendil ve medical maskeyi tıbbi atık depolanan yerler dışında yerlere atmak yasaktır.
S1	B/K	Çalışanların mümkün olduğunca GÜN ışığında güneşlenmeleri, bunu teşvik edici tedbirler, saha dışı aktivasyonlar düzenlenebilir.
S1	B/K	Hijyen gerektiren bütün ekipmanlar (bardak, havlu vb.) kişiye özel olmalıdır. Ortak kullanılmayacaktır. Elde yıkama yapılmayacak, bulaşık makinesinde yıkama yapılacaktır.
S1	B/K	Ofisler ve dinlenme odaları, kapalı çalışma alanları sık sık havalandırılmalıdır.
S1	B/K	Temizliğe başlamadan önce (eldiven takılmadan) ve temizlik bittikten sonra eller yıkanmalıdır.
S2	B/K	Son 14 gün ve sonrasında yurt dışından gelen herkesin 14 günü tamamlamadan işe dönmemesi, seyahatlerden dönenlerin 14 gün maske-eldiven kullanması zorunludur.
S1	B	Havaalanlarında ve benzeri lokasyonlarda kalabalık salonlardan kaçınılmalıdır.
S1	B	Akut solunum yolu enfeksiyonu olan kişilerin evde istirahat ettirilmesi ateşinin olması durumunda ALO 112 ile temas kurulmalıdır.
S1	K	Şehirlerarası seyahat planları gözden geçirilerek, gerekli değilse seyahat edilmemelidir
S1	B	Seyahat eden kişiler akut solunum yolu enfeksiyonu semptomlarına sahipse, cerrahi maske kullanılmalı, öksürük esnasında; mesafeyi korumalı, tek kullanımlık mendil ile örtmeli ve ellerini yıkamalıdır.
S1	B	Otel, uçak, otobüs vb. yerlerde temasa açık ürünlerin tüketilmesinden kaçınılmalıdır.
S1	K	Kriz sırasında temel ihtiyaçların nasıl talep edilip, lojistik desteğin nasıl sağlanacağı belirlenmelidir.
S1	K	Birden fazla şoför kullanan araçlarda dezenfeksiyon yapılmadan (1:10 -100'lük Çamaşır suyu) bir başka şoföre devredilmemesi
S1	K	Yemek firmaları çalışanlarının, Çaycılar, Garsonların KKD kullanımının arttırılması/dikkatinin arttırılması, sık sık el yıkamaları, el yıkanmasının olmadığı durumlarda el dezenfektanı kullanımı sağlanmalıdır.
S2	K	Personelleri bilgilendirmek üzere afişler hazırlanarak çalışanların ulaşabilecekleri yerlere asılması sağlanmalıdır.
S3	B/K	Ateşi olan (38 C ve üzeri) çalışanlar Alo 184' e bildirilir sonrasında diğer çalışanlardan izole edilir.
S3	K	Tesise girişlerin yalnızca temel personel ile sınırlandırılması sağlanmalıdır. Tesise giriş ateş kontrolü ile yapılmalıdır.
S3	K	Klima bakımları, 3 ayda 1 yaptırılmalıdır. Ancak kullanılmaması tavsiye edilmektedir.
S3	K	Bir birimde Hasta/Şüpheli çalışan tespit edildikten sonra aynı servisle gelen çalışanların, aynı birimde çalışanların tespiti; ateş ve sorgulamalarının yapılması üzere hasta izolasyon alanına sevki,

		işyeri hekimine bilgi verilmesi
S3	K	Alt geçici veya süreli çalışanların, takibi ile bilgi almak, sadece çok gerekli olanların sahaya sokulmasına izin vermek, ateşlerinin ölçülmesi, Bu kişilerin de sahaya girişlerinden sonra takibinin sağlanması, şikayetleri olması durumunda kendi firmaları üzerinden sevk işlemlerinin takibi
S3	K	Sahada vaka takibi ve saha içi ve dışındaki Organizasyon ve etkinlik Planlama aşamasında, olayın uygulanmasında ve olaydan sonraki aşamada organizatörler ve sağlık otoriteleri arasında yakın koordinasyon gereklidir. Erişilebilirlik, anlık bilgi aktarımı (7/24) için iletişim kanallarının kurulması
S3	K	Maske, Eldiven, Gözlük, Siperlik, Tyvek Tulum, Çamaşır suyu, Alkol, Kolonya, El dezenfektanı, Ventilli maske(FFP2-FFP3-N95) sürekli olarak yedeklerinin bulundurulması.
S3	K	Tüm tesislerin tüm bölümlerine el dezenfektanlarının konulması
S2	K	Seviye 3 ve üzeri ülkelerin birinden gelen malzemeler 3 gün izolasyon altında tutulmalıdır.
S4	K	Görüşme ve toplantıların uzaktan iletişim sistemleri kullanılarak yapılması
S4	B/K	Projelerden herhangi birinde corona virüse yakalanmış bir personel olması durumunda yöneticiler vasıtasıyla Komiteye acilen bilgi verilir, Acil Durum Komitesi toplanır. Kriz masası oluşturulur.
S4	B/K	Yurt dışına seyahatlerin mecbur olmadıkça yapılmaması
S4	K	Temel hizmetleri verebilmek üzere minimum personel sayısı ve yetkin personeller tespit edilmelidir. Acil bir durumda çalışanların durumunu belirlemek ve değerlendirmek üzere süreç geliştirilmelidir.
S4	K	Günlük Vücut ısısı takibi: Servis şoförleri, Garsonlar, Çaycılar, Alt yükleniciler dahil tüm Çalışanların ateşlerinin günlük olarak işbaşı ve gün içinde belirli ve sık periyotlarla ölçülüp, takip edilmesi, hazırlanacak excel listesinin ilgililer ile günlük olarak paylaşılması
S4	K	Ziyaretçiler, Alt yükleniciler, Şoförlerin ateşlerinin ölçülmesi; yüksek Ateşli personelin geri çevrilerek hastaneye yönlendirilmesi (*Alo 184 hattı bilgilendirildikten ve onların yönlendirmesinden sonra)
S4	B/K	Hasta ve ateşi olduğunu beyan eden personelin işe gelmeden, hastaneye gitmesi durumunun 14 gün süre ile izlenmesi ,izole edilmesi, çalışanın temaslı olan kişilerinde takibi yapılmalı ve izolasyon süresi onlara da 14 günlük süre uygulanmalıdır.
S4	K	Dış firma personelleri, şoförler ve ziyaretçilerin bekleme alanlarında tutulması; yemekhane, çay ocağı, toplantı ve eğitim

		salonları vb toplu yerlere girişlerinin yasaklanması.
<u>S4</u>	<u>K</u>	İşyeri sahasında, Revir katlarında ve nizamiyede Şüpheli/Hasta çalışan/ziyaretçi için izolasyon alanı oluşturulması
<u>S4</u>	<u>K</u>	60 yaş üstü ve kronik hastalığı olanların izolasyonunun sağlanması (Homeofis)
<u>S4</u>	<u>K</u>	Korona müspet gelmesi durumunda o kişiyle aynı sahada çalışanlarla, aynı servisi kullananların, hastalığın şüpheli olarak tespit edildiği ilk günden itibaren olacak şekilde 14 gün evlerinde izolasyonlarının sağlanması ve takibi (Sağlık Bakanlığı kuralları uygulanır)
<u>S4</u>	<u>K</u>	Ülkesinde İşyeri Hekiminden alınmış çalışabileceğine dair Muayene Formu - Son 1 ay içinde alınmış,
<u>S4</u>	<u>B/</u>	Ziyaretçi Sahaya girmeden, medikal maske taktırılması, ellerine 70 derece ve üzeri kolonya dökülmesi;
<u>S4</u>	<u>K</u>	İnfrared temassız ateş ölçer tabanca ile Ateş ölçümü,
<u>S4</u>	<u>B/K</u>	Yüksek ateşi varsa ivedilikle izolasyon alanına alınması ve/veya Hastaneye yönlendirilmesi, (Tüm Viral / gribal veya bakteriyel ÜSYE/ASYE vakaları dahil, ayırım mümkün değil.)
<u>S4</u>	<u>K</u>	Ateşi yoksa 14 gün gözetimi ve bu süre boyunca maske kullandırılması, 1 metre mesafeden yakına gelinmemesi;
<u>S4</u>	<u>K</u>	14 günlük Gözetimi esnasında Ateş, Nefes Darlığı, öksürük, aksırık, hapşırık durumunda; 2 metreden yakına yaklaşılmaması, maske ve eldiven ile hastaneye yönlendirilmesi önerilir.
<u>S4</u>	<u>K</u>	<p>S1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Çok sayıda insan bir araya gelecek mi, yüksek yoğunluklu mu? • COVID-19 vakası sıklığı yüksek bölgelerden insanlar katılıyor mu? • Uluslararası risk alanlarındaki bilinen, özellikle etkilenen diğer bölgelerden insanlar katılıyor mu? • Akut solunum semptomları olan kişiler katılıyor mu? • Yaşlılar veya altta yatan hastalıkları olan kişiler katılıyor mu? • Sağlık hizmetleri veya kritik altyapı çalışanları katılıyor mu? <p>S2</p> <p>(2) Oldukça riskli olay türü</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yüksek sayıda ve yoğun kontak seçenekleri? • Katılımcılar arasında yakın etkileşim (örneğin dans)? • Etkinliğin uzun sürmesi? • Katılımcıların kim ve nereden olduğuna dair merkezi kayıt/analiz yok.

TABLO 2

S3	<u>K</u>	Her vardiya ve çalışan için, Kişi başı 1,5 litrelik pet şişeden, 2 adet toplam 3 litre su ve 2 adet doğal maden suyu tüketiminin / tedarikinin sağlanması ve sebillerin kullanımının iptal edilmesi / günlük dezenfeksiyonu
S3	<u>K</u>	Tüm personel için, tüm vardiyalarda Sefer tası ile yemek dağıtımına geçilmelidir.
S3	<u>K</u>	Temel işletme personeli için, yeterli miktarda yiyecek ve su depolanmalıdır.
S3	<u>K</u>	Ziyaretçi Kabul edilmemesi

*Halk Sağlığı, Çalışan Sağlığı ve İş Sürekliliği gereği, Salgından Korunma Acil Durum Eylem Planı geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. Yönetim Kurulu ve Direktörler tarafından, Acil Durum Eylem Komitesi oluşturularak, üyeler atanır. Başkan belirlenir. Takip ve uygulama sorumluları belirlenir. Komite tam yetkili görevlendirilir. Alınacak önlemler ciddiyet seviyelerine göre belirlenir. Acil Durum Eylem Planı, Sağlığı etkileyecek ve İş Sürekliliğine zarar verecek bir salgına karşı hazırlıklı olmak için rehberlik eder. Kontrol listesi maddelerine ilaveten, genel, yerel ve acil gereksinimlere bağlı olarak ek eylemler gerekebilir.

HAZIRLAYANLAR

Dr. Züleyha OĞUZ

A Sınıfı İş Güvenliği Uzmanı

Dr. Naci YILDIZ

İş Yeri Hekimi

ONAY

Dr. Serdar KAMANLI

Enstitü Müdürü

yeni tip COVID-19

Koronavirüsten

Korunmak için İşyerlerinde Yapılması gerekenler!

T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE
SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Servis ve Toplu Taşıma Araçlarında

01 Servis ve toplu taşıma aracını kullanan çalışanlar araç içerisindeki yüzeylere teması mümkün olduğunca azaltılmalıdır.

09 Ateş, öksürük, grip benzeri sağlık şikayeti olan işyeri personeli ile temastan kaçınılmalıdır.

02 Servis araçlarının özellikle sık temas edilen yüzeyleri başta olmak üzere temizlik ve hijyeni sık aralıklarla sağlanmalıdır.

10 Öksürük, ateş, yakın zamanda yurtdışına seyahat öyküsü ve herhangi bir şüpheli durumu bulunan çalışanlar, derhal işyeri sağlık personeline başvurmalı ve yurtdışından gelen çalışanların 14 gün kuralı doğrultusunda evden çalışması sağlanmalıdır.

Çalışma Ortamında

03 Çalışanlar işe başlamadan önce ve çalışma süresince belirli aralıklarla en az 20 saniye boyunca ellerini su ve sabunla yıkamalıdır.

11 İşyeri belirli aralıklarla havalandırılmalıdır.

04 Su ve sabuna erişimin mümkün olmadığı durumlarda alkol bazlı uygun el antiseptiği kullanılmalıdır.

12 Öksürme ve hapşırma durumlarında ağız ve burun tek kullanımlık mendil ile kapatılmalı, mendil kullanılmayan durumlarda dirseğin iç tarafı kullanılmalıdır. Eller yüz bölgesine temas ettirilmemelidir.

05 Çalışanların işyerlerine girişi sırasında kullanılan parmak okutma gibi ortak kullanım araçları kullanılmamalıdır.

13 Başlıca hastalıkları, diabet, kalp ve akciğer hastalığı gibi kronik hastalığı olan çalışanlar, zayıf bağışıklık sistemine sahip olan çalışanlar, yaşlı çalışanlar gibi riskli gruplar korunmalıdır.

06 Çalışma alanları, lavabo, tuvalet, banyo, merdiven korkulukları, musluk ve yemekhanelerde ortak kullanım araçlarında hijyen şartlarına azami uyulmalıdır.

14 Enfekte olan kişilerle doğrudan temas veya kontaminasyon riski bulunan çalışma ortamlarında uygun solunum koruyucu (EN-149/FFP2 veya FFP3) maskeler kullanılmaları sağlanmalıdır.

07 İşyerlerinde görevli sağlık personeli tarafından çalışanlara uygulanan etkin el yıkama eğitimleri verilmeli ve hijyen konusunda farkındalıkları artırılmalıdır.

15 Hastalık belirtileri taşıyan kişilerin işyeri Hekimi tarafından yapılacak ilk muayeneden sonra gerek duyulması halinde en yakın sağlık kuruluşuna sevkî sağlanmalıdır.

08 İşyeri personeli tokalaşma ve sarılma gibi fiziksel temastan kaçınılmalıdır.

16 Ülke dışına düzenlenecek iş seyahatleri mümkün olduğunca ertelenmeli, toplantı, konferans, kongre vb. etkinliklerin yapılmasının mecbur olduğu durumlarda öncelikle sesli ve görüntülü iletişim imkanları kullanılmalıdır. İş nedeniyle seyahat edilmesi zorunlu durumlarda Sağlık Bakanlığı'nın önerilerine uyulmalıdır.

İş Seyahatlerinde

f @ | isggmd

SÜPHENİZ
VARSA
ARAYIN

ALO 184

KORONA DANIŞMA HATTI

İŞYERLERİNDE KORONAVİRÜSE (COVID-19) KARŞI ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

1. HAZIRLIK EKİBİNİN KURULMASI VE GÖREVLERİ

Yeni Koronavirüs (COVID-19) salgınına karşı işyerlerinde etkin mücadele için aşağıdaki hususların işyerlerimizde uygulanması büyük önem arz etmektedir. Bu önlemler; iş sağlığı ve güvenliği kurulunun bulunduğu işyerlerinde kurul tarafından, diğer işyerlerinde ise; işveren veya vekili koordinesinde, bulunması halinde işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personeli ile çalışan temsilcisi ve mümkünse ilk yardım eğitimi almış veya tecrübesi olan kişilerden oluşan ekip tarafından yürütülür. Sağlık hizmeti sunan işyerlerinde, iş sağlığı ve güvenliği kurulu, bulunması halinde enfeksiyon kontrol komiteleri ile işbirliği içerisinde faaliyetlerini yürütür.

Hazırlık Ekibi;

- Alınacak tedbirlerle ilgili çalışmalarını yürütecek,
- İşyerindeki hijyen ve temizlik konularında gerekli çalışmalarını yürütecek,
- Kurum içi ve kurum dışı iletişimi koordine edecek,
- Acil durum planını güncel tutacaktır.

Şüpheli vakalarda izolasyon ve karantina prosedürünün oluşturulması için ALO 184 Koronavirüs Danışma Hattı ve Sağlık Bakanlığına bağlı en yakın hastane ile iletişime geçilmesini sağlayacaktır.

Kurul ya da hazırlık ekibi; resmi makamların tavsiye kararlarını ve İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan bilgilendirmeleri takip etmekle ve gereğini yapmakla yükümlüdür.

2. ACİL DURUM PLANI ve RİSK DEĞERLENDİRMESİ

- Salgın hastalıklara karşı planlanmış önlemlerin mevcut COVID-19'a göre güncellenerek acil durum planınızın devreye alınması,
- İşyerinde yürütülen faaliyetlerin ve çalışma organizasyonunun, çalışanların COVID-19 maruziyetini engelleyecek şekilde düzenlenmesi,
- Çalışan temsilcileri ve/veya çalışanların güncellenen acil durum planı hakkında bilgilendirilmesi ve plan kapsamında ne yapmaları veya yapmamaları gerektiğinin farkında olmalarının sağlanması,

- COVID-19 ile ilgili işyeri özelindeki tehlikeler belirlenerek ayrı bir risk değerlendirmesi veya mevcut risk değerlendirmesi üzerinde güncelleme yapılması gerekmektedir.

3. SALGININ YAYILMASINI ÖNLEME

Şu anda COVID-19'u önlemek için bir aşı bulunmamaktadır. Salgını önlemenin en iyi yolu virüse maruz kalmaktan kaçınmaktır. COVID-19'un işyerinize ulaşmaması için önleyici tedbirler derhal alınmalıdır. Bu tedbirler COVID-19'un yayılmasını engeller veya yavaşlatabilir.

İşverenler aşağıdaki hususları dikkate almalıdır;

- Çalışanların işe başlamadan önce temassız ateş ölçerle kontrol edilmesi ve ateşi olanların işyeri hekimine yönlendirilmesi gerekir.
- İşyeri genelinde çalışanların sosyal mesafesini sağlamak için uygun bir çalışma modeli geliştirilmelidir.
- Çalışanların hasta olduklarında evde kalmalarını teşvik eden, öksürük ve hapşırma görgü kurallarını içeren ve el hijyeninin önemini anlatan afiş/poster/talimatlar işyerinin girişine ve herkesin görebileceği diğer alanlara asılmalıdır.
- Çalışanlara tek kullanımlık mendiller ve biyolojik atıklar için ayrı çöp torbaları sağlanmalı; temizlik personeline, çöplerin içeriğine temas edilmeden boşaltılması için gerekli uygulamalar yaptırılmalıdır.
- Çalışanlar, işyeri ortamına girmeden ve çalışma sırasında en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla ellerini yıkamaları konusunda bilgilendirilmelidir, su ve sabuna erişim olmadığı takdirde alkol bazlı bir el dezenfektanı kullanarak ellerini sık sık temizlemeleri sağlanmalıdır.
- İşyerinde çalışanların kullanımı için yeterli temizlik malzemeleri bulundurulmalıdır. El hijyenini teşvik etmek için dezenfektanlar ortak alanlarda bulundurulmalıdır.
- Hassas risk gruplarında yer alan çalışanların mümkünse evden çalışmaları sağlanmalıdır.
- Bir çalışanın COVID-19 olduğu tespit edilirse, işverenler diğer çalışanları için COVID-19'a maruz kalma olasılıkları konusunda bilgilendirme yapmalı ve sağlık kuruluşları ile irtibata geçmelidir.
- Çalışanların ruhsal sağlığını korumak adına psikososyal risk etmenleri değerlendirilerek doğru ve etkin bilgilendirme ile tedbirlerin alınması sağlanmalıdır.
- Güncel bilgilerin takibi için güvenilir bilgi kaynakları (Sağlık Bakanlığı, DSÖ gibi) kullanılmalıdır.
- Çalışanlara verilecek olan iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri uzaktan eğitim şeklinde, işyeri temizliği ve düzeni, hijyen ve psikososyal risk faktörleri konuları önceliklendirilerek verilmelidir. Eğitimlerde aile ve toplumsal yaşama ilişkin öneriler de yer almalıdır.

4. TEMİZLİK VE HİJYEN

İşyerinde temizlik ve hijyen standartları en üst seviyeye çıkarılmalıdır.

- Sağlık Bakanlığının tavsiyeleri doğrultusunda gerekli ek önlemler alınmalıdır.
- İşyerlerinde mümkün olduğunca çalışanların yakın temasta bulunmaları ve ekipman, araç, gereçlerin ortak kullanımını önlenmelidir.
- Çalışanlar işe başlamadan önce ve çalışma süresince belirli aralıklarla en az 20 saniye boyunca ellerini su ve sabunla yıkamalıdır.
- Yüzeylerin, ekipmanın ve çalışma ortamının diğer öğelerinin rutin olarak temizlenmesi ve dezenfekte edilmesi dahil olmak üzere düzenli temizlik uygulamaları sürdürülmelidir. Çalışma alanları, lavabo, tuvalet, banyo, merdiven korkulukları, musluk ve yemekhaneler, yatakhaneler, dinlenme alanları, giyinme/soyunma odaları, kapı, turnike gibi ortak kullanım alanlarında hijyen şartlarına uyulmalıdır.
- Klavyeler ve diğer cihazlar da düzenli olarak temizlenmelidir. Mümkün olduğunca işçilerin diğer çalışanların telefonlarını, masalarını, ofislerini veya diğer çalışma araçlarını ve ekipmanlarını kullanmaları engellenmelidir.
- İşyerlerinde görevli sağlık personeli tarafından çalışanlara uygulamalı etkin el yıkama eğitimleri verilmeli ve hijyen konusunda farkındalıkları artırılmalıdır.
- Öksürme ve hapşırma durumlarında ağız ve burun tek kullanımlık mendil ile kapatılmalı, mendil kullanılmayan durumlarda dirseğin iç tarafı kullanılmalıdır. Eller yüz bölgesine temas ettirilmemelidir.
- İşyerlerine ziyaretler kısıtlanmalı, acil olmayan ziyaretler ve dışardan alınan hizmetlerden acil olmayanları iptal edilmelidir.
- İş ortaklarını ve taşeronları da içeren işyerini ziyaret eden herkesin el yıkama yerlerine erişiminin olması sağlanmalıdır. El yıkama mümkün değilse, alkol bazlı el dezenfektanı hazır bulundurulmalıdır.
- İşveren, işveren vekilleri ve yöneticiler doğru örneği belirlemede önemli bir rol oynadığından çalışanlarına örnek olmalıdırlar.
- Servis araçlarının özellikle sık temas edilen yüzeyleri başta olmak üzere temizlik ve hijyeni sık aralıklarla sağlanmalıdır.
- Servis ve toplu taşıma aracını kullanan çalışanların araç içerisindeki yüzeylere teması mümkün olduğunca azaltılmalıdır.

- Çalışanların işyerlerine giriş-çıkış kayıtları esnasında kullanılacak yöntemler fiziksel temasta bulunmayacakları şekilde düzenlenmelidir.
- İşyeri belirli aralıklarla mümkünse doğal yolla havalandırılmalıdır.
- Yemekhanelerde uygun termal konfor şartları ve hijyen sağlanmalıdır. Aynı anda yemek yiyen çalışan sayısı (öncelikli olarak kumanya verilmesi, kapalı kaptaki kullanımlık içme suyu sağlanması, mümkün olmaması durumunda çalışanların vardiyalı şekilde yemek yemesi, aynı anda yemek yiyecek çalışanların mesafeli oturabileceği şekilde bir düzen kurulması veya çalışanın her gün aynı masaya oturmasını sağlayacak numaralandırma sistemi vb.) azaltılmalıdır.
- İş giysileri ve koruyucu ekipmanlar, çalışma alanından ayrılmadan önce çıkarılmalı ve diğer giysilerden ayrı bir yerde muhafaza edilmesi sağlanmalıdır. Kirli olmuş bu giysilerin ve koruyucu ekipmanların virüsten arındırılarak temizliği sağlanmalı, gerektiği hallerde ise imha edilmelidir.

5. KİŞİSEL KORUYUCU DONANIMLAR HAKKINDA REHBERLİK

- Enfeksiyon şüphesi olan kişilerle doğrudan temas veya kontaminasyon riski bulunan çalışma ortamlarında, çalışanların tam kapalı göz koruyucu veya yüz koruyucu/siperlik (EN-166), koruyucu kıyafet (EN-14126), solunum koruyucu (EN-149/FFP2 veya FFP3) ventilsiz maskelerin ve eldivenlerin (EN ISO 374-5 ve virüs piktogramlı) kullanılması sağlanmalıdır. Covid-19 virüsüne karşı koruma amaçlı “tekrar kullanılmaz” anlamına gelen “NR” işareti bulunan maskelerin bulundurulması gerekmektedir.
- İşyerlerinde görevli iş sağlığı ve güvenliği profesyonelleri tarafından çalışanlara uygulamalı etkin maske kullanımı ve Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında atık yönetimi eğitimleri verilmeli ve hijyen konusunda farkındalıkları artırılmalıdır.

6. İŞYERİNDE COVID-19 OLDUĞUNDAN ŞÜPHELENİLEN VEYA TEYİT EDİLEN BİRİ VARSA NE YAPILMALI

6.a. Bir çalışan rahatsızlık hisseder ve COVID-19'a maruz kaldığını düşünürse ne yapmalı?

- COVID-19'a maruz kalanları belirlemek için olası maruz kalma kriterleri (örneğin, kişinin gitmiş olabileceği alanlar) hakkında İSG Kurulu veya Hazırlık Ekibini bilgilendirerek, Sağlık Bakanlığı'nın tavsiyelerine uyulmalıdır.

- Hastalık şüphesi bulunan kişi maske takarak işyeri hekimine gitmeli ve muayenesi yapılarak şüpheli COVID-19 durumu bulunduğu takdirde etkilenen kişi diğer çalışanlardan izole edilerek daha önceden belirlenen ve enfeksiyonun yayılmasını önleyecek nitelikte olan kapalı alanda bekletilmelidir. Sağlık Bakanlığı'nın ilgili sağlık kuruluşu ile iletişime geçilerek sevki sağlanmalıdır.
- Etkilenen çalışanın atıkları için Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında işlem yapılmalıdır.
- Etkilenen çalışanın tıbbi yardım beklerken lavaboya/banyoya gitmesi gerekiyorsa, mümkünse ayrı bir lavabo/banyo kullanımı sağlanmalıdır.

7. SEYAHAT VE TOPLANTILARLA İLGİLİ TAVSİYELER

7.a. Etkilenen bölgelere seyahat

- Yurtdışından dönen kişiler işe gitmekten kaçınmalı ve Sağlık Bakanlığı'nın 14 Gün Kuralına uymalıdır. Bu kişiler bilgi almak için ALO 184 Koronavirüs Danışma Hattını aramalı ve kendilerini tecrit etmelidirler.
- Ülke dışına düzenlenecek iş seyahatleri, konferans, kongre vb. etkinlikler mümkün olabildiğince ertelenmeli, yapılmasının zaruri olduğu hallerde öncelikle sesli ve görüntülü iletişim imkânları kullanılmalıdır. İş nedeniyle seyahat edilmesi mecburi durumlarda Sağlık Bakanlığı'nın önerilerine uyulmalıdır.

7.b. Toplantı düzenlenmesi

7.b.1. Toplantı öncesinde veya sırasında;

- Mümkünse muhtemel COVID-19 maruziyetini önlemek adına toplantıları ertelenmeli veya tele/video konferans olarak yapılmalıdır. Bunların gerçekleştirilmesinin mümkün olmadığı durumlarda, toplantı daha az katılımcı ile gerçekleştirilmelidir.
- Toplantı veya etkinliğin düzenlenmesinin planlandığı çevredeki yetkililerden gelen tavsiyeler kontrol edilmeli ve uygulanmalıdır.
- Toplantı veya etkinlikte enfeksiyonu önlemek için bir hazırlık planı geliştirilmelidir. Toplantı öncesinde, sırasında ve sonrasında temizlik ve havalandırma yapılması sağlanmalıdır.
- Tüm katılımcılar için mendiller ve el dezenfektanı da dâhil olmak üzere yeterli malzeme tedarik edilmelidir.

- Katılımcılardan herhangi birisinde belirti olması halinde veya kendilerini iyi hissetmedikleri takdirde toplantıya katılmamaları gerektiği söylenmelidir.
- Etkinlikteki tüm organizatörlerin, katılımcıların, hazır yemek servislerinin (mümkünse kumanya tipi) ve ziyaretçilerin iletişim bilgileri (cep telefonu numarası, e-posta ve kaldıkları adres vb.) kayıt altına alınmalıdır. Herhangi bir katılımcı şüpheli bir bulaşıcı hastalığa yakalanırsa, ayrıntılarının halk sağlığı yetkilileri ile paylaşılacağı açıkça belirtilerek, eğer bunu kabul etmezlerse, etkinliğe veya toplantıya katılımları engellenmelidir.
- Toplantı başlarken el sıkışmadan selamlaşma yapılması sağlanmalıdır.
- Toplantıda veya etkinlikte tüm katılımcıların düzenli el yıkama veya alkollü dezenfektan kullanımı sağlanmalıdır.
- El dezenfektan cihazları toplantı yerlerinde herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek ve kullanılabilir şekilde yerleştirilmelidir.
- Katılımcılar arasında uygun mesafe olacak şekilde bir oturma düzeni ayarlanmalıdır.
- İşyeri ortamının iyi havalandırıldığından emin olmak için mümkün olduğunca pencere ve kapılar açılmalıdır.
- Toplantı bitiminde tokalaşmadan veda edilmesi ve toplu fotoğraf çekilmemesi önerilmelidir.

7.b.2. Toplantıdan sonra;

- Tüm katılımcıların adları ve iletişim bilgileri en az bir ay boyunca saklanmalıdır. Katılımcı bilgilerinin saklanması, toplantıdan sonra bir veya daha fazla katılımcının hasta olduğunun öğrenilmesi halinde, katılımcıların adlarını ve iletişim bilgilerini içeren liste halk sağlığı yetkililerinin COVID-19'a maruz kalmış olabilecek kişileri izlemelerine yardımcı olacaktır.
- Toplantı veya etkinlikteki bir şüpheli COVID-19 vakası olarak izole edilmişse, organizatör tüm katılımcılara bunu bildirmelidir. 14 gün boyunca belirtiler için kendilerini izlemeleri tavsiye edilmelidir. Kendilerini iyi hissetmezlerse, evde kalmalı ve ilgili halk sağlığı yetkilisine başvurmalıdırlar.

8. İŞE DEVAMSIZLIĐIN ONAYLANMASI

Bir alıŐanın COVID-19 Őüphesi bulunduğu takdirde iŐyeri hekimi ile iletiŐime geçmesi sağlanır ve Sağlık Bakanlığı'nın tedbirlerine uyulur. Sağlık kuruluŐları tarafından rapor verilen çalıŐan, iŐvereni iŐyerine gitmeden bilgilendirmelidir. İŐverenler, raporların geçerlilik sűresi ile ilgili Sağlık Bakanlığı'nın, Aile, alıŐma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın ve diğer resmi makamların açıklamaları takip edilmelidir.

		ACİL DURUM EKİP LİSTESİ	
0			
SÖNDÜRME EKİBİ		KORUMA EKİBİ	
ADI SOYADI	İMZA	ADI SOYADI	İMZA
Dr. Hüseyin GÖGER		Ulvi Erkin ŞENKAL	
Tahsin KÜÇÜKASLAN		Eflayim SİVELEK	
Barış ERTEKİN		Hakan TAŞIN	
Şükür BİRCAN		Fatih İMREN	
SÖNDÜRME EKİBİNİN GÖREVLERİ		KORUMA EKİBİNİN GÖREVLERİ	
<p>1.İtfaiye gelene kadar yangına en yakın yerdeki uygun söndürme ekipmanı ile müdahale edin.</p> <p>2.Yangının başka yere sıçramasını önlemeye çalışın.</p> <p>3. Kendinizi veya başkasını tehlikeye atmayın.</p>		<p>1. Boşaltılan eşya ve evrakı muhafaza edin.</p> <p>2. Malzemenin asla tahrip olmamasına dikkatedin.</p> <p>3. Yangın söndükten sonra yetkililere teslim edin.</p> <p>4. Yangın sahasına görevliden başkasını sokmayın.</p>	
KURTARMA EKİBİ		İLK YARDIM EKİBİ	
ADI SOYADI	İMZA	ADI SOYADI	İMZA
Muzaffer Özyön		Engin Tülek	
Erol ÇELEBİ		Şahnur E.DEMİRTAŞ	
Ahmet Nuri TAŞDEMİR		Muhammet KAMANLI	
Hüseyin AYGÖREN		Tuncay KÜÇÜKTEPE	
KURTARMA EKİBİNİN GÖREVLERİ		İLK YARDIM EKİBİNİN GÖREVLERİ	
<p>1. Varsa önce canlıları kurtarın.</p> <p>2. Daha sonra yangından ilk kurtarılacak evrak, dosya, makine, teçhizat ve diğer eşyayı kurtarın.</p>		<p>1. Varsa yaralıları emniyetli bir bölgeye taşıyın.</p> <p>2. Acil yardım için 112'ye durumu telefon ile bildirin.</p> <p>3. Gereken hallerde ilkyardım uygulamasını gerçekleştirin.</p>	
HAZIRLIK EKİBİ		HAZIRLIK EKİBİNİN GÖREVLERİ	
ADI SOYADI	İMZA	<p>1. Alınacak tedbirlerle ilgili çalışmaları yürütecek</p> <p>2. İşyerindeki hijyen ve temizlik konularında gerekli çalışmaları yürütecek</p> <p>3. Kurum içi ve kurum dışı iletişimi koordine edecek</p> <p>4. Acil durum planını güncel tutacaktır</p> <p>5. Şüpheli vakalarda izolasyon ve karantina prosedürünün oluşturulması için ALO 184</p>	
MÜDÜRLÜĞÜMÜZDE AKTİF İSG KURULU BULUNMAKTADIR			
TÜM ÇALIŞANLAR		İŞVEREN / İŞVEREN VEKİLİ	
<p>1. Yangın esnasında telaşlanmayın, panik yaratmayın.</p> <p>2. Yangını itfaiye teşkilatına bildirin (Telefon: 110)</p> <p>3. Yangın bölgesinde elektriği, gaz ve yakıt vanalarını kesin.</p> <p>4. Siren ile yangın ihbarını kuvvetlendirin.</p>		Dr. Serdar KAMANLI	